

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

March 2024 | PL

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	HR	IT	LV	LT	HU	MT	NL
PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV									

ARTYKU? WST?PNY

Edytorial

Droгие Czytelniczki, Drodzy Czytelnicy!

W tym numerze pragnę zwrócić Waszą uwagę na Tydzień Społeczeństwa Obywatelskiego, sztandarowe wydarzenie zorganizowane przez EKES we własnej siedzibie na początku marca.

Tydzień Społeczeństwa Obywatelskiego, który wypadł na niecałe 100 dni przed wyborami europejskimi, stanowił dla EKES-u wyjątkową okazję, by zgromadzić ludzi ze wszystkich środowisk w celu przedyskutowania, co jest dla nich ważne i jakiej przyszłości chcą dla Europy. Przez cały tydzień ponad 800 przedstawicielek i przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego i grup młodzieżowych intensywnie debatowało,

a następnie sformułowało swoje najważniejsze postulaty i oczekiwania wobec przyszłych przywódców UE. Przesłanie, które zobowiązałem się rozpowszechniać, nie pozostawia wątpliwości. Ludzie chcą więcej demokracji, większego uczestnictwa młodzieży i mniej fałszywych informacji. Chcą też gospodarki, która będzie służyła wszystkim. Europa nie może sobie pozwolić na zignorowanie głosu społeczeństwa obywatelskiego, które jest prawdziwym strażnikiem naszych demokracji.

Wnioski z Tygodnia Społeczeństwa Obywatelskiego wejdą do rezolucji EKES-u w sprawie wyborów europejskich. Wstępne podsumowania wydarzenia można znaleźć na [stronie internetowej EKES-u](#).

W ramach przygotowań do wyborów zacieśniamy też stosunki z Parlamentem Europejskim. W dniu 27 lutego podpisałem protokół ustaleń z jego przewodniczącą Robertą Metsolą, aby pogłębić współpracę między obiema instytucjami, które promują wybory europejskie, starają się zwiększyć frekwencję wyborczą – zwłaszcza wśród osób dotychczas niegłosujących i tych głosujących po raz pierwszy – oraz zwalczają manipulacje informacjami. EKES konsekwentnie zmobilizuje swoją rozległą sieć, obejmującą całą UE i reprezentującą pracodawców, pracowników i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, tak aby mogli oni w pełni odegrać swoją rolę. Porozumienie stanowi zasadniczy krok ku stworzeniu odpowiedniej dynamiki przed wyborami europejskimi.

W EKES-ie niestrudzenie staramy się wzmacniać pozycję organizacji społeczeństwa obywatelskiego nie tylko w obrębie Unii Europejskiej, ale również za granicą. W lutym oficjalnie wystąpiliśmy z inicjatywą „Członkowie z krajów kandydujących”, która wyznacza punkt zwrotny w historii Komitetu. Przedsięwzięcie, które ma służyć angażowaniu przedstawicieli z krajów kandydujących w prace EKES-u, ciepło przyjęli wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej Věra Jourová, premier Czarnogóry Milojko Spajić i premier Albanii Edi Rama, którzy wzięli udział w inauguracji. Łącznie wybrano 131 członków z krajów kandydujących. To grono fachowców ze społeczeństwa obywatelskiego będzie uczestniczyć w pracach Komitetu w nadchodzących miesiącach. Wspólnie dążymy do tego, by wszystkie kraje kandydujące stopniowo zbliżały się do UE i coraz bardziej się z nią integrowały w miarę postępu negocjacji.

Pełne wigoru społeczeństwo obywatelskie i wyrazisty dialog społeczny są niezbędne dla sprawnie funkcjonujących demokracji. Zaproszenie krajów kandydujących to właściwy, logiczny krok naprzód ku silniejszej demokracji w Europie.

Oliver Röpke

DO ODNOTOWANIA

25 marca 2024 r.

[Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE: kierunki działań](#)

18 kwietnia 2024 r.

[„Obywatele mogą pokonać dezinformację” w 2024 r.](#)

24–25 kwietnia 2024 r.

Sesja plenarna EKES-u

W PUNKT

W tym wydaniu pisze dla nas Christian Moos, członek EKES-u i sprawozdawca opinii w sprawie pakietu na rzecz obrony demokracji. Podaje powody, dla których EKES nie popiera proponowanego przez Komisję pakietu, który wywołał duże poruszenie, gdy został ostatecznie opublikowany w grudniu ubiegłego roku.

PAKIET NA RZECZ OBRONY DEMOKRACJI: KOMISJA POWINNA WYCOFA? DYREKTYW ?

Christian Moos

Obawy o szkodliwy wpływ wrogich państw takich jak Rosja są całkowicie uzasadnione. Można mnożyć przykłady korzystnych pożyczek dla partii skrajnie prawicowych, przyznawania

stanowisk w radach nadzorczych ludziom skończonym jako politykom, przykłady lukratywnych kontraktów dla szemranych przedsiębiorców czy finansowania rzekomych organizacji pozarządowych.

Dlatego musimy być naprawdę bardzo czujni przed wyborami europejskimi. Choć pakiet na rzecz obrony demokracji zawiera kilka dobrych zaleceń dla państw członkowskich, to jednak pojawia się o wiele za późno. Po pierwsze, sama Komisja późno go zaproponowała. Po drugie, wczesnym latem 2023 r. odroczyła prace o ponad pół roku ze względu na gwałtowną, a do tego jednomyślną krytykę wniosku ustawodawczego, który miał wejść w skład pakietu.

Pakiet opublikowany w grudniu potwierdził jednak najgorsze obawy. Proponowana dyrektywa stygmatyzowałaby organizacje pozarządowe, które otrzymują fundusze od rządów z państw spoza Unii, takich jak Stany Zjednoczone. Sam wniosek służy jako uzasadnienie dla autorytarnych rządów, które wykorzystują ustawy o agentach zagranicznych, aby próbować uciszyć wszelką demokratyczną opozycję.

Poza tym definicje zawarte w dyrektywie są niejasne i istnieją ogromne luki prawne dla rzeczywistych agentów Moskwy. Reprezentanci zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego dziwią się, dlaczego Komisja nie ustanawia ogólnego rejestru służącego przejrzystości, który obejmowałby wszystkich przedstawicieli grup interesu, spełniał przepisy na poziomie krajowym oraz tworzył jasną i bezpieczną podstawę prawną dla wszystkich zainteresowanych stron.

Komisja powinna wycofać ten projekt dyrektywy i przyjąć bardziej wszechstronne podejście do jego następcy w 2025 r., tak aby powstał dokument, który nie będzie prezentem dla wrogów demokracji.

JEDNO PYTANIE DO...

W naszej rubryce *Jedno pytanie do...* poprosiliśmy Floriana Marina, członka EKES-u i sprawozdawcę opinii EKES-u „Lasy UE - nowe unijne ramy monitorowania lasów i plany strategiczne”, by przedstawił nam postulaty, jakie Komitet zgłasza w odniesieniu do tych ram z uwagi na znaczenie lasów dla osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju.

NOWE UNIJNE RAMY MONITOROWANIA LASÓW POWINNY BYĆ ZRÓWNOWAŻONE I PARTYCYPACYJNE

Florian Marin

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny proponuje, aby nowe unijne ramy monitorowania lasów były zrównoważone, opłacalne i wykonalne pod względem operacyjnym. Powinny również być aktualne, bezpieczne i pewne, dynamiczne, inkluzywne i partycypacyjne, aby umożliwić ścisłą współpracę między nauką a praktyką oraz lepsze planowanie i kształtowanie polityki w oparciu o dowody.

Kluczowe znaczenie ma zapewnienie komplementarności i zapobieganie powielaniu danych już objętych obowiązującym prawodawstwem, takim jak polityka klimatyczna, przepisy dotyczące jakości powietrza i różnorodności biologicznej oraz wspólna polityka rolna.

Jeśli chodzi o zmianę klimatu, potrzebne są dane w dłuższej perspektywie oraz dane dotyczące rozwoju obszarów wiejskich, gospodarki o obiegu zamkniętym i nauki. Ważne jest zapewnienie interoperacyjności oraz takiego samego stopnia szczegółowości, technologii i częstotliwości, zwłaszcza w przypadku gromadzenia danych uzupełniających we wszystkich państwach członkowskich UE. Stale należy dbać o ograniczanie obciążeń administracyjnych i unikanie tych nadmiernych, takich jak wielokrotne gromadzenie danych i wielokrotne ich ujmowanie w sprawozdawczości. Taką samą wagę należy przykładać do gospodarczych, społecznych i środowiskowych danych o lasach.

Należy zdecydowanie podkreślić znaczenie poszanowania praw własności prywatnej i własności danych, zwłaszcza w kontekście zasady pomocniczości. Infrastruktura danych o lasach musi kierować się interesem publicznym.

Każde państwo członkowskie UE, które korzysta z lasów, powinno dysponować długoterminowym planem leśnym, uzupełniającym inne strategie leśne i strategie na rzecz drewna oraz zapewniającym doskonałe dopasowanie do celów zrównoważonego rozwoju. Biorąc pod uwagę różnorodną wartość lasów, do struktury planów leśnych należy włączyć obok zasady partnerstwa aspekty społeczne i gospodarcze. Ważne jest także zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w opracowywanie i wdrażanie długoterminowych planów leśnych.

Trzeba wzmocnić rolę Stałego Komitetu ds. Leśnictwa, który powinien obejmować odpowiednie podmioty społeczeństwa obywatelskiego.

NIESPODZIEWANY GO??

Naszym niespodziewanym gościem jest Bruno Kaufmann, ambasador europejskiej inicjatywy obywatelskiej, niepowtarzalnego narzędzia, które najlepiej umożliwi obywatelom Unii proponowanie nowych przepisów unijnych. Wyjaśnia on, dlaczego europejska inicjatywa obywatelska ma

ogromne znaczenie i dlaczego kiedyś, jeśli odniesie sukces, może być postrzegana jako jedno z najświetniejszych osiągnięć demokratycznych od czasu przełomu w XX wieku, kiedy zapewniono powszechne i równe wybory.

Bruno Kaufmann, szwedzki politolog i dziennikarz, ma na swoim koncie publikacje w ponad 40 językach na temat współczesnej demokracji bezpośredniej i przedstawicielskiej. Jest korespondentem ds. globalnej demokracji w SWI swissinfo.ch, międzynarodowym serwisie szwajcarskiego nadawcy radiowo-telewizyjnego SRG SSR, i relacjonuje sprawy Europy Północnej dla szwajcarskiego publicznego radia i telewizji. Bruno jest współzałożycielem i członkiem zarządu organizacji wspierających demokrację, takich jak Initiative and Referendum Institute, Democracy International i Global Forum on Modern Direct Democracy. Pełni funkcję dyrektora ds. współpracy międzynarodowej w Szwajcarskiej Fundacji na rzecz Demokracji.

BRUNO KAUFMANN: DLACZEGO EUROPEJSKA INICJATYWA OBYWATELSKA JEST O WIELE WAŻNIEJSZA, NIŻ NAM SIĘ WYDAJE

Jeśli chodzi o ogólny stan demokracji, a w szczególności europejską inicjatywę obywatelską (EIO), są powody do niezadowolenia.

Zgodnie z najnowszym [sprawozdaniem na temat demokracji na świecie](#), przedstawionym 7 marca przez instytut Varieties of Democracy, odsetek ludzi żyjących w demokracjach spadł do stanu sprzed niemal 40 lat. W tym roku więcej osób na świecie niż kiedykolwiek ma prawo do głosowania w wyborach, jednak wiele krajów, w których odbywają się te wybory, jest coraz bardziej autokratycznych.

Wiele skarg usłyszeliśmy też podczas pierwszego w historii [Tygodnia Społeczeństwa Obywatelskiego](#), zorganizowanego przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny na początku marca. Dotyczyły one europejskiej inicjatywy obywatelskiej, pierwszego na świecie transgranicznego narzędzia demokracji bezpośredniej. „Zbyt skomplikowana”, „mało atrakcyjna”, „nie cieszy się zaufaniem”, „nieskuteczna” i „słabo znana” – to zaledwie kilka z mało pochlebnych opinii przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, mediów, środowisk akademickich i urzędników zajmujących się europejską inicjatywą obywatelską.

Uznałem, że te krytyczne głosy są niestety uzasadnione, ale również zbyt ostrożne i umiarkowane. Demokracja zasługuje na to, by zdominować świat. Aby to osiągnąć, my, jako obywatele i uprawnieni

wyborcy na całym świecie, musimy zabiegać o coś więcej niż to, co mamy obecnie.

Musi to być coś więcej niż obrona przed strachem, współczesnymi dyktatorami i ich tchórzliwymi klikami. Musimy poczynić znacznie większe kroki naprzód. Takim krokiem byłby dalszy rozwój europejskiej inicjatywy obywatelskiej.

Bo czym jest europejska inicjatywa obywatelska? To trzy rzeczy. Jest to prawo, instrument i narzędzie, które nigdy wcześniej nie istniały w historii ani w żadnym innym miejscu na świecie. Jest ona złożona i kompleksowo zaprojektowana, cyfrowa i ponadnarodowa, jest wyrazem demokracji bezpośredniej, posiada infrastrukturę wspierającą i jest często wykorzystywana.

Od powstania w 2012 r. jest wprowadzana, stosowana i ulepszana, co stanowi dowód na to, że przestrzeń demokratyczna może zostać rozszerzona i skonsolidowana nawet w najtrudniejszych okolicznościach.

W przyszłym roku, w młodzieńczym wieku 13 lat, słodkie dziecko stanie się krnąbrnym nastolatkiem, który może pokazać Europie i światu, do czego jest zdolny. Potrzebujemy tej nowej, nieokiełznanej siły, aby zdecydowanie ożywić zasklepioną mentalność państw narodowych i biurokratyczne struktury Unii Europejskiej.

Powiedzmy jasno – nie potrzebujemy ciągłego, nieustannego wymyślania na nowo demokratycznych form wspólnego życia, co często nosi nazwę innowacji. Zamiast tego musimy poświęcić się europejskiej inicjatywie obywatelskiej, aby pod koniec obecnego dziesięciolecia, w wieku 16, najdalej 18 lat, wyrosła.

Co to oznacza? Do 2028 r. lub 2030 r. muszą nastąpić dwie istotne zmiany. Po pierwsze, znaczenie europejskiej inicjatywy obywatelskiej w zakresie ustalania programu działań musi być takie samo jak Parlamentu Europejskiego. Innymi słowy, Europejczycy powinni mieć możliwość proponowania przepisów i innych działań rządowych podobnie jak wybrani posłowie do Parlamentu Europejskiego.

Po drugie, do końca obecnego dziesięciolecia obywatele UE powinni uzyskać możliwość inicjowania nie tylko prawodawstwa, lecz także ogólnoeuropejskiego głosowania w istotnych kwestiach – często nazywanego po prostu referendum. Ogólnoeuropejskie referendum nie jest nowym pomysłem, ale jego czas teraz nadchodzi dzięki narodzinom i pierwszym latom europejskiej inicjatywy obywatelskiej.

Jeżeli tego rodzaju przyszłość będzie można zbudować wokół europejskiej inicjatywy obywatelskiej, ludzie spojrzą inaczej na to narzędzie – jako na jedno z najpoważniejszych osiągnięć demokratycznych od czasu przełomu na rzecz powszechnych i równych wyborów w XX wieku.

WYBORY EUROPEJSKIE – 6–9 CZERWCA 2024 R.: JA GŁOSUJĘ. A TY?

W naszej nowej rubryce: *Ja głosuję. A ty?*, która będzie ukazywać się do czerwca 2024 r., przedstawiamy poglądy naszych

rozmówców na temat tego, jak wziąć udział w wyborach europejskich i dlaczego. W tym wydaniu gości u nas Konstantina Manoli, 19-letnia studentka z Grecji, która wzięła udział w tegorocznym wydarzeniu „Twoja Europa - Twoje zdanie”.

Sztandarowe wydarzenie młodzieżowe EKES-u, które po raz pierwszy odbywało się podczas Tygodnia Społeczeństwa Obywatelskiego, zgromadziło ponad 100 młodych ludzi z całej UE, krajów kandydujących i Zjednoczonego Królestwa. Debatowali nad demokracją i przyszłością Europy.

Konstantina Manoli studiuje języki obce, tłumaczenia pisemne i ustne na Uniwersytecie Jońskim w Grecji. Jest zapaloną lingwistką i interesuje się także dyskusjami politycznymi i sprawami globalnymi.

LEPSZA PRZYSZŁOŚĆ: MŁODZI WYBORCY ODGRYWAJĄ ISTOTNĄ ROLĘ W KSZTAŁTOWANIU DEMOKRACJI

Konstantina Manoli

Nie ulega wątpliwości, że korzystanie z prawa do głosowania jest potężnym narzędziem wyrażania opinii i wpływania na politykę. W rzeczywistości w trakcie wyborów wszyscy wybieramy nasz głos – ludzi, którzy naszym zdaniem będą najlepiej reprezentować nas, nasze przekonania i systemy wartości. Jednak większość ludzi, a zwłaszcza nas, młodzieży, zwykle bagatelizuje kolosalne znaczenie udziału w wyborach.

Z pasją mówimy o pragnieniu zmieniania świata, by zapewnić nam wszystkim i kolejnym pokoleniom lepszą przyszłość. Jednak w pewnym momencie, kiedy wydaje nam się, że nasze poglądy, wartości i ideały już się nie liczą lub że nie mamy żadnego wpływu, poddajemy się.

Jako młoda Greczynka wiem dokładnie, jakie to uczucie. Znam dobrze frustrację, że nasz głos nie zostanie wysłuchany, a nasze prawa zostaną podeptane. Znam bezradność, która nas ogarnia, gdy wydaje się, że już nic nie możemy zrobić. Czasami pomimo intensywnych starań rzeczy nie idą po naszej myśli. To właśnie często w tych momentach, gdy jesteśmy zaabsorbowani działaniem, zapominamy o podstawowej prawdzie: nasz głos jest naszą siłą! Jak powiedział kiedyś Barack Obama: „Każdy głos ma znaczenie”.

Niestety nie jestem w tym odosobniona. Nie trzeba być młodą Greczynką, by mieć podobne doświadczenia. W rzeczywistości wiele osób ma takie poczucie bez względu na wiek, pochodzenie etniczne, płeć, religię czy sytuację osobistą.

Wybory to okazja do oddania wspólnego głosu, który wykreuje pożądaną przyszłość. Biorąc sprawy we własne ręce, dbamy o to, by nasze marzenia i wartości wybrzmiewały poprzez decyzje nadające kształt społeczeństwu. Musimy działać, gdyż nasz głos ma kapitalne znaczenie i otwiera drzwi do przyszłości, w której słyhać będzie młodzież zajmującą silniejszą pozycję.

Pamiętajmy mądre słowa Johna Lewisa, „Jeżeli nie my, to kto? Jeśli nie teraz, to kiedy?”

WIADOMOŚCI EKES-U

Rozszerzenie: Przedstawiciele krajów kandydujących do UE dołączają teraz do prac EKES-u

15 lutego Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) oficjalnie zainaugurował inicjatywę przyjęcia przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego z krajów kandydujących do UE. W sumie wybrano 131 [członków z krajów kandydujących do rozszerzenia](#) (ECM), aby utworzyć grupę ekspertów ze społeczeństwa obywatelskiego, którzy będą uczestniczyć w pracach Komitetu, co oznacza, że EKES stał się pierwszą instytucją, która otworzyła swoje drzwi dla krajów kandydujących do UE.

Inicjatywa ta jest [politycznym priorytetem](#) **przewodniczącego EKES-u Olivera Röpkego**. Określono w niej nowe standardy angażowania krajów kandydujących w działania UE, ułatwiając ich stopniową i wymierną integrację z UE.

Inicjatywa została zainaugurowana na sesji plenarnej EKES-u, na której spotkała się z gorącym przyjęciem ze strony wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej **Věry Jourové**, premiera Czarnogóry **Milojko Spajicia** i premiera Albanii **Ediego Ramy**. Dołączyli do nich przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego z dziewięciu krajów kandydujących do UE (Albanii, Bośni i Hercegowiny, Gruzji, Mołdawii, Czarnogóry, Macedonii Północnej, Serbii, Turcji i Ukrainy) oraz innych członków z krajów kandydujących łączących się online, którzy po raz pierwszy uczestniczyli w debacie plenarnej EKES-u.

Przy tej przełomowej okazji przewodniczący **Oliver Röpke** podkreślił: *Nie możemy dłużej utrzymywać krajów kandydujących w poczekalni. Dlatego też EKES postanowił otworzyć swoje drzwi dla krajów kandydujących i zaangażować ich przedstawicieli – członków z krajów kandydujących do rozszerzenia – w nasze prace.*

Premier Milojko Spajic stwierdził: *Bardzo cenimy te aspekty stopniowej integracji. Nie postrzegamy tego jako substytutu członkostwa, lecz jako sposób na przygotowanie zarówno krajów regionu Bałkanów Zachodnich (zgodnie z podejściem opartym na kryteriach merytorycznych), jak i UE do integracji.*

Premier Edi Rama powiedział: *Jestem głęboko przekonany, że to, co dzieje się tutaj w tej sprawie, powinno również się dziać w Parlamencie Europejskim, w Komisji Europejskiej i w Radzie Europejskiej. Jest to jedyny sposób na złagodzenie wszystkich stanowisk i nadanie temu procesowi konkretnej energii.*

Věra Jourová, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej do spraw wartości i przejrzystości, stwierdziła: *Rozszerzenie leży w naszym wspólnym interesie. Pozostaje ono geostrategiczną inwestycją dla Unii. Dlatego popieramy uruchomienie dzisiejszej inicjatywy i wszystkie inne inicjatywy, które pomagają naszym krajom partnerskim odnieść sukces poprzez reformy prowadzące do lepszej gospodarki i silniejszej demokracji.*

Pełna lista członków z krajów kandydujących do rozszerzenia wybranych do grupy ekspertów jest dostępna [tutaj](#). (at)

Tydzień Społeczeństwa Obywatelskiego: europejskie społeczeństwo obywatelskie zarysowuje program dla przywódców UE w następnej kadencji

W dniach 4-7 marca Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) był gospodarzem pierwszego Tygodnia Społeczeństwa Obywatelskiego, który zgromadził ponad 800 przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego i grup młodzieżowych, aby omówić zbliżające się wybory i przyszłość UE. Wnioski zostaną uwzględnione w lipcowej rezolucji EKES-u, która zawierać będzie oczekiwania społeczeństwa obywatelskiego wobec przyszłych przywódców Parlamentu Europejskiego i Komisji.

Tydzień Społeczeństwa Obywatelskiego, powiązany z pięcioma innymi inicjatywami – [Dni Społeczeństwa Obywatelskiego](#), [Dzień Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej](#), [Twoja Europa – Twoje Zdanie!](#), [Nagroda dla Społeczeństwa Obywatelskiego](#) i [Seminarium dziennikarzy](#) – ma następujące cele:

- umożliwić obywatelom nawiązywanie kontaktów z UE i korzystanie z przysługujących im praw demokratycznych,
- określić zagrożenia dla wartości demokratycznych, takie jak dezinformacja i apatia wyborców, i przeciwdziałać im,
- zebrać zalecenia od społeczeństwa obywatelskiego, tak by uwzględniono je w przyszłych planach UE.

[Pierwsze zalecenia](#) dla nowych przywódców UE sformułowane przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego dotyczyły w szczególności sprawnego zarządzania, inkluzywnej polityki i zrównoważonej przyszłości dla wszystkich Europejczyków.

Zwalczać informacje wprowadzające w błąd

Przed wyborami europejskimi przedstawiciele młodzieży i dziennikarze wyrazili obawy co do coraz częstszego rozpowszechniania informacji wprowadzających w błąd i pogłębiającej się polaryzacji w internecie, podkreślając potrzebę solidnych ram prawnych. Społeczeństwo obywatelskie wzywa do współpracy między rządami, szkołami i przedsiębiorstwami technologicznymi w celu propagowania umiejętności cyfrowych oraz wspierania bogatego w wiedzę i inkluzywnego środowiska internetowego.

Gospodarka służąca ludziom i planecie

Społeczeństwo obywatelskie wezwało do przejścia od modeli ukierunkowanych na wzrost do podejścia całościowego, w którym priorytetowo traktuje się dobrostan, dobrobyt i ograniczenia środowiskowe. W związku z tym organizacje młodzieżowe opowiedziały się za dyrektywą w sprawie dbałości przedsiębiorstw o zrównoważony rozwój i zaproponowały specjalne podatki od towarów szkodliwych dla środowiska.

Uczestnicy podkreślili również rolę UE w transformacji cyfrowej, apelując o przywództwo etyczne w dziedzinie sztucznej inteligencji i o edukację obywatelską. Środki te mają zapewnić odpowiedzialny wzrost gospodarczy i wzmocnienie pozycji obywateli w zmieniającym się krajobrazie technologicznym.

Wzmocnić pozycję młodzieży

Spółeczeństwo obywatelskie nalega, by młodzi ludzie mogli kształtować przyszłość Europy. Jego przedstawiciele opowiedzieli się za testem oceniającym wpływ wszystkich działań UE na młodsze pokolenia. W szczególności grupy młodzieżowe zaproponowały parytety młodzieży w wyborach do Parlamentu Europejskiego, aby zwiększyć reprezentatywność.

Silniejsza demokracja

Uczestnicy wezwali do bardziej odpornej i inkluzywnej demokracji, kładąc nacisk na zorganizowany dialog obywatelski na wszystkich poziomach sprawowania rządów. Dialog ten, w połączeniu z budowaniem zdolności, ma na celu wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego w krajach kandydujących do UE, co pozwoli stworzyć bezpieczne otoczenie sprzyjające rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego w Europie.

Nie tylko propozycje

Tydzień ten ujawnił mocne i słabe strony europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO). Dostrzeżono sukcesy, ale pojawiły się też frustracje wynikające z niewystarczającej reaktywności instytucji UE. Wezwano do tego, by europejskie inicjatywy obywatelskie wywoływały merytoryczne reakcje wspierające silniejsze partnerstwa i wzmocniające udział obywateli z wykorzystaniem najlepszych praktyk.

Co dalej?

Zalecenia te zostaną uwzględnione w przyszłej rezolucji EKES-u określającej oczekiwania społeczeństwa obywatelskiego wobec kolejnego Parlamentu Europejskiego i Komisji. (gb)

[Irlandzka fundacja Third Age otrzymuje Nagrodę EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego za zasługi w dziedzinie zdrowia psychicznego](#)

Nagroda EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego przyznawana jest projektom niekomercyjnym realizowanym przez osoby fizyczne, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstwa. Co roku wybierany jest inny temat powiązany z ważnym obszarem działalności Komitetu. Laureatem 14. Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego, poświęconej tym razem zdrowiu psychicznemu, jest irlandzka Fundacja Third Age i jej sieć zaangażowania społecznego AgeWell, która walczy z samotnością osób starszych.

7 marca Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) wyróżnił pięć organizacji nienastawionych na zysk za ich wybitny wkład w zwalczanie zaburzeń zdrowia psychicznego, które dramatycznie wzrosły w UE.

Nagrodę w wysokości 50 000 EUR podzielono między pięć zwycięskich projektów.

Irlandzka fundacja charytatywna [Third Age](#) otrzymała pierwszą nagrodę w wysokości 14 tys. EUR.

Pozostali laureaci otrzymali po 9 tys. EUR:

- 2. miejsce przypadło stowarzyszeniu **Pro Lapinlahti association** z FINLANDII za centrum społeczno-ciowe [Lapinlahden Lähde](#)
- 3. miejsce zdobyła [Integra](#) ze SŁOWACJI za inicjatywę „**Crazy? So what!**”
- 4. miejsce zajęło stowarzyszenie [Lilinkoti](#) z FINLANDII za gry [The World of Recovery](#)
- 5. miejsce przypadło organizacji [Animenta](#) z WŁOCH za projekt „**Telling Stories for Good**”

LAUREAT PIERWSZEJ NAGRODY

Dzięki swojej sieci zaangażowania społecznego **AgeWell** irlandzka fundacja charytatywna **Third Age** pomaga osobom starszym, które są osobońnione, mają problemy ze zdrowiem i są podatne na zagrożenia. **Te wyjątkowe usługi są oparte na społeczności: wolontariuszki i wolontariusze, sami w wieku powyżej 50 lat, pomagają osobom w zaawansowanym wieku, które znajdują się w trudnej sytuacji lub borykają się z różnymi potrzebami.** Dzięki połączeniu wizyt domowych i kwestionariusza zdrowia psychicznego w aplikacji telefonicznej AgeWell oferuje pomoc i wsparcie emocjonalne oraz identyfikuje zagrożenia dla zdrowia na wczesnym etapie.

INNE ZWYCIĘSKIE PROJEKTY

Drugie miejsce zajęło fińskie **stowarzyszenie Pro Lapinlahti** i jego centrum wspólnotowe **Lapinlahden Lähde** nazywane również „Wiosną w Lapinlahti”. Centrum, powstałe w wyniku przebudowy szpitala Lapinlahti w Helsinkach, organizuje różne warsztaty i wydarzenia związane ze zdrowiem psychicznym. Co roku odwiedza je 50 tys. osób. Jest to strefa wolna od diagnozy, gdzie każdy może być sobą bez przyczepiania łatek. Daje to poczucie upodmiotowienia zamiast protekcyjnego podejścia.

Trzecie miejsce zajęła słowacka organizacja **Integra** i jej inicjatywa „**Crazy? So what!**”, która przełamuje stereotypy poprzez promowanie wśród młodych ludzi zrozumienia i współczucia wobec problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Pozwala ona bezpośrednio poznać, czym przejawia się zły stan zdrowia psychicznego oraz jak wygląda droga do wyzdrowienia.

Zwycięzca czwartej nagrody, **fińska fundacja Lilinkoti**, realizuje misję wspierania zdrowia psychicznego za pomocą innowacyjnych i kreatywnych gier **The World of Recovery**. Gry promują powrót do zdrowia psychicznego poprzez cele, które pomagają poprawić wizerunek własny oraz autonomię osobistą, a także inspirują do aktywnego i konstruktywnego życia. Jedną z gier to pozbawiona przemocy gra komputerowa, a druga to nagrodzona klasyczna gra towarzyska. Są one bezpłatne i mają na celu poprawę zdrowia psychicznego, przy czym są skierowane również do osób na odwyku oraz do specjalistek i specjalistów.

Projekt **Telling Stories for Good** włoskiej organizacji non-profit Animenta zdobył piąte miejsce. Za jego pomocą Animenta zmienia stereotypowe narracje na temat zaburzeń odżywiania, które dotyczą ponad cztery miliony osób w samych tylko Włoszech, z czego dwa miliony to nastolatki. Programy prewencyjne

i podnoszące świadomość prowadzone są przez wolontariuszki i wolontariuszy zarówno online, jak i w szkołach we Włoszech.

EKES ogłosił tegoroczną nagrodę w lipcu 2023 r. Poświęcając edycję 2023 nagrody zdrowiu psychicznemu, pragnie uznać kluczową rolę, jaką społeczeństwo obywatelskie odgrywa w leczeniu i profilaktyce zdrowia psychicznego. **Zwycięzców wybrano spośród ponad 100** zgłoszeń z 23 państw członkowskich.

Wcześniejsze tematy nagrody obejmowały: młodzież i pomoc dla Ukrainy, działania w dziedzinie klimatu, równouprawnienie płci, wzmocnienie pozycji kobiet i migrację. W 2020 r. EKES jednorazowo zastąpił Nagrodę dla Społeczeństwa Obywatelskiego Nagrodą za Solidarność Obywatelską poświęconą walce z pandemią COVID-19. (II)

Dzień Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej 2024: podniesiona poprzeczka w kwestii uczestnictwa obywatelskiego

Obchody Dnia Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej 2024 wyraźnie ukazały potencjał, lecz także ograniczenia europejskiej inicjatywy obywatelskiej. W toku dyskusji doceniono sukcesy dotychczasowych inicjatyw pod względem zwiększania świadomości i pobudzania debat publicznych. Zarazem jednak wyszły na jaw frustracje wskazujące na potrzebę lepszej reakcji i działań następczych ze strony instytucji Unii.

Najważniejsze wnioski z Dnia Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej:

- **Coś więcej niż skrzynka na propozycje.** Udane europejskie inicjatywy obywatelskie powinny automatycznie skutkować merytorycznymi działaniami ze strony Komisji, w szczególności w to konkretne odpowiedzi, a w stosownych przypadkach także wnioski ustawodawcze. W ten sposób inicjatywy wywierająby bezpośredni wpływ na prawo Unii, sprzyjając bardziej konstruktywnemu dialogowi między obywatelami a instytucjami.
- **Silniejsze partnerstwa.** Podstawą jest współpraca. Do wzmocnienia głosu obywateli potrzeba strategicznej współpracy między organizatorami, społeczeństwem obywatelskim, mediami i partnerami publicznymi.
- **Ciągłe doskonalenie.** Ramy europejskiej inicjatywy obywatelskiej stale ewoluują. Wykorzystując najlepsze praktyki i wspierając wymianę wiedzy między zainteresowanymi stronami, możemy wzmocnić proces europejskiej inicjatywy obywatelskiej i umożliwić aktywny udział jeszcze większej liczbie obywateli.

Dzięki inicjatywie obywatele mogą zaapelować do Unii, aby podjęła działania i zaproponowała nowe przepisy w jakiejś konkretnej sprawie. Kiedy dana inicjatywa uzyska milion podpisów, Komisja postanawia, jakie działania podjąć. (gb)

[Twoja Europa – Twoje Zdanie 2024: priorytety m?odzie?y na nast?pn? kadencj? parlamentarn? UE](#)

Ponad setka m?odych ludzi z UE, kraj?w kandyduj?cych i Zjednoczonego Kr?lestwa spotka?a si? na wydarzeniu [Twoja Europa - Twoje Zdanie](#) i przedstawi?a swoje wizje i zalecenia dotycz?ce przysz?ci Unii Europejskiej. W zwi?zku ze zbli?aj?cymi si? europejskimi wyborami motywem przewodnim tegorocznej imprezy jest przeciwdzia?anie malej?cemu zaanga?owaniu w?ród m?odzi?y i zach?canie jej do uczestnictwa.

G?ówne zalecenia to:

1. Wprowadzenie kwot wyborczych dla m?odzie?y w wyborach do Parlamentu Europejskiego.
2. Przyj?cie dyrektywy nak?adaj?cej obowi?zek uwzgl?dniania kwestii zwi?zanych z prawami cz?owieka i ochron? ?rodowiska w ?a?cuchach dostaw i dzia?alno?ci przedsi?biorstw.
3. Ustanowienie ram prawnych dla medi?w spo?eczno?ciowych w celu zwalczania polaryzacji i dezinformacji.
4. Opracowanie jednolitej strategii w zakresie praw seksualnych i reprodukcyjnych.
5. Realizacja specjalnych wytycznych w sprawie opodatkowania towar?w szkodliwych dla klimatu i przeznaczenie tych dochod?w na inicjatywy przyjazne dla klimatu.

Te propozycje zostan? przekazane instytucjom i decyduj?cym UE oraz uwzgl?dnione w wynikach Tygodnia Spo?eczeństwa Obywatelskiego i w rezolucji EKES-u w sprawie zbli?aj?cych si? wybor?w europejskich.(gb)

[EKES wzywa do opracowania strategii w zakresie dialogu obywatelskiego](#)

W debacie z wiceprzewodnicz?c? Komisji i komisarz do spraw demokracji i demografii Dubravk? Šuic? EKES wezwa? do opracowania strategii w zakresie dialogu obywatelskiego jako pierwszego kroku w kierunku wzmocnienia roli spo?eczeństwa obywatelskiego i zwi?kszenia udziału obywateli w kształtowaniu polityki UE.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Spo?eczny (EKES) przedstawi? swoje postulaty w opinii w sprawie [„Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestnicz?cej w UE: kierunki dzia?ań”](#) przyj?tej zaraz po debacie, kt?ra odby?a si? na sesji plenarnej EKES-u w dniu 15 lutego.

W opinii podkreślono piln? potrzeb? przyspieszenia wdra?ania art. 11 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), zgodnie z kt?rym instytucje ponos? wsp?ln? odpowiedzialno?c? za zapewnienie aktywnego udziału zorganizowanego spo?eczeństwa obywatelskiego w kształtowaniu unijnego prawa.

Nale?y tego dokona? w nast?pstwie Konferencji w sprawie przysz?ci Europy – prze?omowej inicjatywy i wa?nego ?wiczenia demokratycznego, kt?ra obejmowa?a szereg prowadzonych przez obywateli debat na

tematy bezpośrednio wpływające na ich życie.

„Wszyscy zgadzamy się co do tego, że obywateli należy słuchać nie tylko podczas wyborów. W instytucjach i organach UE wszyscy musimy skuteczniej angażować społeczeństwo obywatelskie w konstruktywny dialog, wykraczający poza zwykłe informowanie i konsultacje” – powiedział przewodniczący EKES-u **Oliver Röpkke**.

Budowanie bardziej przejrzystej, inkluzywnej i demokratycznej UE wymaga większego zaangażowania obywatelskiego i silnego partnerstwa między instytucjami UE a krajowymi organami zarządzającymi. „Nasze wspólne wysiłki sprawią, że UE nadal będzie dawać nadzieję, a także pozostanie modelem demokracji uczestniczącej dla świata” – podkreśliła komisarz Šuica.

Pietro Barbieri, sprawozdawca opinii, stwierdził: „W niniejszej opinii EKES zwraca się do instytucji europejskich o poczynienie konkretnych kroków – przyjęcie strategii w zakresie dialogu obywatelskiego umożliwiającej realizację planu działania i zawarcie porozumienia międzyinstytucjonalnego obejmującego wszystkie szczeble UE. Zaangażowanie EKES-u uwypukla pilną potrzebę, której nie można ani odłożyć na później, ani też się wyrzec”.

Współsprawozdawczyni **Miranda Ulens** dodała: „Mamy już dobre praktyki w zakresie dialogu społecznego. Przedstawione przez nas propozycje zapewnią również możliwość wysłuchania głosu innych uprawnionych i reprezentatywnych organizacji. Stwórzmy prawdziwą, demokratyczną Europę dla jej obywateli! #TogetherStrong!” (II)

[Poznaj mistrzów doskonałości – EKES i Komisja Europejska kładą akcent na szkolenie zawodowe, aby wyjść naprzeciw problemowi niedoboru pracowników](#)

Dnia 23 lutego Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) i Komisja Europejska zorganizowały sztandarowe wydarzenie w ramach Europejskiego Roku Umiejętności, w którym wzięło udział ponad 400 młodych ludzi ze wszystkich państw członkowskich UE. Celem imprezy było zwrócenie uwagi na umiejętności potrzebne w obecnych i przyszłych miejscach pracy.

W imprezie „[Poznaj mistrzów doskonałości](#)” uczestniczyło 35 młodych najlepszych europejskich zawodniczek i zawodników niedawnych konkursów [WorldSkills](#) i [EuroSkills](#) oraz [Abylimpics](#) (olimpiada umiejętności dla osób z niepełnosprawnościami), podczas których młodzi ludzie rywalizowali ze sobą w ponad 20 różnych dyscyplinach, takich jak robotyka mobilna, ICT, mechanika, projektowanie graficzne, technologie motoryzacyjne i budownictwo.

Zwycięzcy inspirująco opowiadali o swoich ścieżkach nauki i kariery. Młodzi uczestnicy podczas licznych pokazów mogli bezpośrednio zaznajomić się z tradycyjnymi i nowymi umiejętnościami w takich dziedzinach, jak florystyka, malowanie samochodów, robotyka i rzeczywistość wirtualna. Ten ostatni punkt obejmował prezentacje na temat integracji systemów robotów, robotów rozminowujących dla Ukrainy oraz projektów

inżynierii maszynowej wspomaganych komputerowo (CAD).

Celem wydarzenia było promowanie korzyści i możliwości oferowanych przez kształcenie i szkolenie zawodowe, zwłaszcza w kontekście transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz przyszłego rynku pracy. Kształcenie i szkolenie zawodowe są również niezwykle ważne teraz, kiedy w UE doskwiera niedobór pracowników i umiejętności oraz ich niedopasowanie, a ponad trzy czwarte firm ma trudności ze znalezieniem pracowników z niezbędnymi kwalifikacjami.

Przewodniczący EKES-u Oliver Röpke powiedział: *Umiejętności to zasadniczy element wzmocnienia młodych ludzi w ich ambicjach dotyczących życia osobistego i kariery. Jesteśmy w trakcie transformacji cyfrowej i ekologicznej, a umiejętności dają nam siłę, by nie tylko dostosować się do przyszłych potrzeb rynku pracy, ale również by go kształtować.*

Nicolas Schmit, komisarz do spraw miejsc pracy i praw socjalnych, oświadczył: *Szkolenie zawodowe otwiera tyle możliwości na dzisiejszym rynku pracy. Jestem przekonany, że kształcenie i szkolenie zawodowe może pomóc nam w rozwiązaniu problemów niedopasowania umiejętności i niedoboru siły roboczej, które hamują europejski przemysł.*

Wydarzenie to pokazało, że ścieżka kształcenia i szkolenia zawodowego to doskonały wybór. Młodym ludziom w krótkim czasie daje szansę na solidną pracę, a dorosłym ułatwia przekwalifikowanie się lub po prostu udoskonalenie posiadanych umiejętności. Jednak dla wielu potencjalnych kandydatów nie jest to bynajmniej preferowana opcja. W 2021 r. tylko nieco ponad połowa wszystkich uczniów szkół średnich w UE uczyła się w systemie o profilu zawodowym.

Tymczasem już w 2022 r. prawie 80% niedawnych absolwentów programów kształcenia i szkolenia zawodowego znalazło pracę. Unijne cele przewidują osiągnięcie odsetka 82% zatrudnionych absolwentów kształcenia zawodowego do 2025 r. (II)

[Aktualizacja „Europejskiego paszportu demokracji”](#)

Starasz się zmienić system szkolnictwa? Masz problem ze skażonymi produktami spożywczymi? Chcesz przenieść ciężarówkę z dróg na tory kolejowe? A może borykasz się z rejestracją przedsiębiorstwa za granicą? Obywatele UE mają wiele praw, ale i stają przed trudnymi wyborami - muszą wiedzieć, gdzie i w jaki sposób mogą wprowadzić zmiany oraz poznać swoje możliwości.

Odpowiedzi znajdziesz w naszym popularnym „Europejskim paszporcie demokracji”, który właśnie został zaktualizowany! Paszport zawiera arkusze informacyjne, informacje ogólne, propozycje działań i wskazówki dotyczące wszystkich aspektów nowoczesnej demokracji europejskiej, w

tym zestaw narzędzi dotyczących uczestnictwa i szczegółowy podręcznik dotyczący europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO).

[Nowa wersja](#) jest już dostępna w kilku językach i zostanie przetłumaczona na kolejne w ciągu najbliższych kilku tygodni. (cw)

AKTUALNO?CI Z GRUP

Czas na szeroko zakrojony europejski program na rzecz przemysłu obronnego

Antonello Pezzini, delegat Komisji Konsultacyjnej ds. Przemian w Przemysle EKES-u i były członek Grupy Pracodawców w EKES-ie

W styczniu br. europejski komisarz ds. rynku wewnętrznego Thierry Breton ponownie podkreślił potrzebę konsolidacji wewnętrznego rynku obrony, aby zapewnić nasze bezpieczeństwo. *Rozpoczęliśmy od amunicji dla Ukrainy – powiedział. Musimy teraz rozszerzyć to podejście na szeroko zakrojony europejski program na rzecz przemysłu obronnego, który mógłby wspierać rozwój europejskiej bazy przemysłowej i rozwijać infrastrukturę potrzebną do ochrony zagrożonych obszarów.*

EKES wielokrotnie przypominał o potrzebie uruchomienia **Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego (EDIDP)** mającego na celu stworzenie interoperacyjnego i zintegrowanego wspólnego systemu obrony.

Cel ten jest tym pilniejszy, jeżeli weźmiemy pod uwagę obecną sytuację geopolityczną, która zmusza nas do wzmocnienia strategicznej autonomii Europy w dziedzinie obronności i stworzenia solidnej wspólnej bazy przemysłowej i technologicznej.

Europejski program rozwoju przemysłu obronnego powinien opierać się na wspólnej wizji strategicznej dla przemysłu obronnego, która zmierza do skutecznej integracji europejskich producentów i użytkowników, z udziałem co najmniej trzech państw członkowskich.

Istnieje coraz większa potrzeba zorganizowanego dialogu na szczeblu europejskim w synergii i koordynacji z NATO oraz Radą ds. Obrony, dzięki któremu można by zapewnić trwałe przywództwo polityczne oraz forum konsultacji i podejmowania decyzji na poziomie europejskim.

Przepisy muszą zapewniać równowagę między dużymi i małymi krajami, szkolenia dla wykwalifikowanego personelu i nowych profili zawodowych oraz przekwalifikowanie pracowników, których umiejętności stały się zbędne lub przestarzałe. Ponadto 20% uczestniczących przedsiębiorstw powinny stanowić mniejsze przedsiębiorstwa.

Nadszedł czas, by rozszerzyć i wzmocnić to podejście, tak aby objąć nim szeroko zakrojony europejski program na rzecz przemysłu obronnego wspierający wzmocnienie europejskiej bazy przemysłowej poprzez rozwój produktów podwójnego zastosowania. Są to produkty, w tym oprogramowanie i technologie, które mogą być wykorzystywane zarówno do celów cywilnych, jak i wojskowych, oraz produkty mogące służyć do projektowania, opracowywania, produkcji lub stosowania broni chemicznej lub biologicznej oraz środków jej

przenoszenia.

Zapraszamy do lektury pełnego tekstu Antonella Pezziniego w biuletynie Grupy Pracodawców:
<https://europa.eu/!yKMPTk>

Od pola na wid?y?

Nie będzie Zielonego Ładu bez ładu społecznego

Grupa Pracowników w EKES-ie

26 lutego rolnicy zablokowali ciągnikami ulice Brukseli w protestach – po raz drugi w ciągu kilku tygodni. Zwyczajowo opanowana przez garnitury i eleganckie fryzury dzielnica europejska stała się teatrem dla samochodów ciężarowych, ciągników, siana i spalanych opon. Przyczyny protestu rolników są wielorakie: [od wspólnej polityki rolnej \(WPR\) i polityki środowiskowej po zupełnie niepowiązane](#) tematy.

Nie można zaprzeczyć, że już od dłuższego czasu obszary wiejskie doświadczają wielu problemów. Grupa Pracowników – i szerzej EKES – wielokrotnie ostrzegali, że [niemożliwy będzie Zielony Ład bez ładu społecznego](#). Chociaż kuszące może być zignorowanie tego postulatu jako kolejnego przejawu brukselskiego żargonu, byłby to poważny błąd. Obszary wiejskie borykają się z rzeczywistymi problemami. Na przykład [pośrednicy płacą producentom śmieszne pieniądze, a sami żądają od konsumentów bająskich sum](#). Ponadto nie ma wystarczającej pomocy dla podjęcia reform w zakresie ochrony środowiska. Warunki pracy są bardzo trudne, wolny handel niesprawiedliwy, a do tego dochodzą kwestie związane ze zmianą klimatu.

Jeszcze bardziej niepokoi reakcja Komisji Europejskiej, [która pośpiesznie wycofała się z wymogów dotyczących pestycydów](#). Równie krytycznie można ocenić brak poważnych konsultacji i zaangażowania partnerów społecznych oraz brak działań na poziomie polityki społecznej. Podobnie jak w przypadku środków na rzecz ochrony środowiska, rezygnacja z niezbędnych działań w tej dziedzinie być może da naszym politykom nieco swobody, ale jednocześnie postawi nas w obliczu nieodwracalnego kryzysu środowiskowego.

Ponadto wraz z nadchodzącymi wyborami skrajna prawica próbuje wykorzystać niezadowolenie i w pewnym stopniu udaje jej się kierować protestami przeciwko celom zrównoważonego rozwoju, Zielonemu Ładowi i Agendzie 2030.

Konferencja na temat „Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE: kierunki działania?”

Grupa Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego w EKES-ie

25 marca w godz. 14.30–18.00 Grupa Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego EKES-u organizuje w Brukseli konferencję, aby zbadać, w jaki sposób UE jako całość, a także poszczególne państwa członkowskie,

mogą działać na rzecz skutecznego i trwałego dialogu obywatelskiego oraz demokracji uczestniczącej.

Wśród zaproszonych prelegentów znajdują się:

- **Pedro Silva Pereira**, wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego zastępujący przewodniczącą PE Robertę Metsolę w kontaktach z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego reprezentującymi obywateli oraz
- **Jego Ekscelencja Willem van de Voorde**, ambasador Belgii i stały przedstawiciel Belgii przy UE.

Podczas konferencji przedstawione zostaną dwie niedawne inicjatywy:

- **opinia EKES-u** w sprawie „Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE: kierunki działania” ([SOC/782](#)), opracowana na wniosek prezydencji belgijskiej w Radzie UE i przyjęta na sesji plenarnej EKES-u w dniu 15 lutego;
- **list otwarty**, który uzyskał poparcie 156 sygnatariuszy z 26 państw członkowskich UE, zainicjowany przez Grupę Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego i Społeczeństwo Obywatelskie Europy. W piśmie wzywa się główne instytucje UE do podjęcia konkretnych działań w celu wdrożenia otwartego, przejrzystego i regularnego dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego we wszystkich obszarach polityki.

Konferencja zgromadzi zainteresowane strony instytucjonalne i szersze grono odbiorców w celu zastanowienia się nad sposobami wdrożenia środków zaproponowanych w ramach tych i innych inicjatyw.

Konferencja będzie **otwarta dla publiczności**. By wziąć w niej udział na miejscu lub zdalnie, należy się wcześniej zarejestrować. Wydarzenie będzie [transmitowane na żywo](#).

Więcej informacji na temat wstępnego programu, rejestracji i transmisji strumieniowej można znaleźć na **stronie internetowej wydarzenia**.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

[Broszura na temat 14. Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego: dowiedz się więcej o wielu kandydatach!](#)

Aby pokazać wysiłki społeczeństwa obywatelskiego na rzecz ograniczenia cichej epidemii zaburzeń zdrowia psychicznego w UE, EKES opublikował broszurę przedstawiającą niektóre projekty zgłoszone do Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego w dziedzinie zdrowia psychicznego. Broszurę można przeczytać [tutaj](#).

[Czy wiesz, ?e...? Fakty i liczby dotyczące zdrowia psychicznego](#)

Fakty i liczby nie przedstawiają zdrowia psychicznego w UE w różowych barwach, lecz raczej są wezwaniem do podjęcia działań. EKES apeluje o bardziej zdecydowane środki na rzecz promowania zdrowia psychicznego na szczeblu krajowym i

unijnym. Wezwał również do przyjęcia wiążących przepisów dotyczących zapobiegania zagrożeniom psychospołecznym w miejscu pracy. Nagroda dla Społeczeństwa Obywatelskiego w dziedzinie zdrowia psychicznego jest wyrazem uznania dla nieustających wysiłków społeczeństwa obywatelskiego na rzecz poprawy dobrostanu Europejczyków.

1. W związku z doniesieniami, że w następstwie pandemii COVID-19 w całej Europie nasiliło się występowanie zaburzeń zdrowia psychicznego, takich jak stany lękowe i depresja, EKES postanowił przyznać swą szczerą Nagrodę dla Społeczeństwa Obywatelskiego za działania na rzecz zdrowia psychicznego. Według OECD w kilku krajach europejskich odsetek młodych ludzi z objawami lękowymi wzrósł ponad dwukrotnie. Pandemia obniżyła również wiek, w którym zaczynają występować zaburzenia odżywiania, zwłaszcza wśród nastolatków. Już przed wybuchem pandemii COVID-19 problemy ze zdrowiem psychicznym dotykały co najmniej 84 mln osób w UE, czyli prawie co szóstej osoby.
2. Co roku około 4% zgonów w UE przypisuje się zdrowiu psychicznemu i zaburzeniom zachowania. Zły stan zdrowia psychicznego ma również ogromny wpływ na gospodarkę, ponieważ jego bezpośrednie i pośrednie koszty to około 4% PKB. Ponad jedna trzecia tych kosztów wynika z niższych wskaźników zatrudnienia i spadku wydajności pracy.
3. Według Eurostatu w 2020 r. w UE 44,6% zatrudnionych osób w wieku 15–64 lat zgłaszało, że w ich miejscu pracy występują czynniki ryzyka dla ich dobrostanu psychicznego. Przeciwnie prac lub presja czasu to najczęściej wymieniane czynniki ryzyka dla dobrostanu psychicznego w miejscu pracy – wspomniano o nich prawie jedna piąta osób zatrudnionych w UE.
4. Dobrostan psychiczny stał się jednym z priorytetów politycznych w UE. W rezultacie w czerwcu 2023 r. Komisja przyjęła kompleksowe podejście do zdrowia psychicznego. To nowe podejście, na które przeznaczono 1,23 mld finansowania unijnego, ma na celu propagowanie zdrowia psychicznego we wszystkich dziedzinach polityki UE i koncentruje się na trzech zasadach przewodnich: odpowiednia i skuteczna profilaktyka, dostęp do wysokiej jakości opieki w zakresie zdrowia psychicznego i leczenia problemów zdrowia psychicznego po przystępnej cenie, reintegracja społeczna po wyzdrowieniu. Zdrowie psychiczne jest również wśród priorytetów politycznych EKES-u i stanowi ważny element jego prac.
5. EKES otrzymał aż 105 wniosków z całej UE, obejmujących szeroki zakres tematów – od projektów dotyczących zapobiegania zagrożeniom psychospołecznym w miejscu pracy lub kwestii takich jak nadużywanie substancji odurzających i cyberbuliowania, po zwalczanie stygmatyzacji dotyczącej zdrowia psychicznego i promowanie pomocy środowiskowej. EKES ma nadzieję, że uhonorowanie i zaprezentowanie wysiłków podmiotów niepaństwowych na rzecz wspierania zdrowia psychicznego może również zainspirować innych do podobnych działań. (sg)

Ochrona zdrowia psychicznego w podeszłym wieku: potęga kontaktów społecznych

Za pośrednictwem swojej sieci zaangażowania społecznego AgeWell irlandzka fundacja charytatywna Third Age walczy z samotnością osób starszych. Uczestniczki i uczestnicy AgeWell, sami w wieku powyżej 50 lat, odwiedzają raz w tygodniu osoby

starsze w ich domach, by spędzić z nimi nieco czasu, a przede wszystkim monitorować ich zdrowie i dobre samopoczucie za pomocą aplikacji na telefon. Alison Branigan z fundacji Third Age powiedziała nam, że do tej pory ponad 500 osób w irlandzkim hrabstwie Meath otrzymało wsparcie. Niektóre z nich uznały je za wręcz ratujące życie lub opisywały jako „światło na końcu bardzo długiego tunelu”.

Co skłoniło Panią do rozpoczęcia projektu?

AgeWell wprowadzono w hrabstwie Meath w celu pomocy coraz większej liczbie osób starszych, które mają szczególne potrzeby w zakresie opieki społecznej, emocjonalnej, psychologicznej i fizycznej. Nasza służba zdrowia znajduje się pod ogromną presją, ludzi jest coraz więcej i są coraz starsi, a ponadto istnieją długie listy oczekujących na usługi, w tym wsparcie świadczone w domu. AgeWell działa szybko i praktycznie, uzupełniając i wzmacniając system opieki zdrowotnej dzięki pomocy osobom starszym, które mieszkając same, czują się samotne, mają problemy ze zdrowiem, nie mogą opuścić domu czy znajdują się w trudnej sytuacji. Dzięki programowi nawiązują kontakty, a ponadto mają zapewnioną ciągłą kontrolę zdrowia i samopoczucia. Pozwala to rozpoznać problemy i zareagować na nie, zanim zmienią się w poważne

wyzwania. AgeWell dobrze wpisuje się również w tradycję organizacji Third Age, która wspiera osoby w podeszłym wieku bezpośrednio za pośrednictwem innowacyjnych usług i programów oraz stwarza wyjątkowe możliwości wolontariatu, dzięki którym starsze osoby mogą pomagać swoim rówieśnikom i innym grupom społecznym.

Jak przyjęto Pani projekt? Czy otrzymała Pani informacje zwrotne od osób, którym organizacja udzieliła pomocy? (Czy może Pani podać przykłady?)

Dotychczas AgeWell pomogło ponad 500 starszym osobom w hrabstwie Meath. Wiele z nich głęboko docenia aspekt towarzyski programu: ufają jego uczestniczkom i uczestnikom, co z kolei pozwala nam lepiej zrozumieć potrzeby i obawy starszych osób i odpowiednio ukierunkować wsparcie.

Otrzymaliśmy wiele komentarzy: „wsparcie ratuje życie”, „nawet nie zdawałem sobie sprawy, że potrzebuję pomocy, dopóki jej nie otrzymałem”, „jestem niezmiernie wdzięczna za pomoc i osobę odwiedzającą, to najsympatyczniejszy moment w tygodniu”, „byłem bardzo samotny, nie widywałem się z nikim, teraz z niecierpliwością oczekuję na wizyty”. Jedna ze starszych osób, której było bardzo ciężko i która wielokrotnie rozważała samobójstwo, powiedziała, że AgeWell pomogło jej dojrzeć „światło na końcu bardzo długiego tunelu” i że każdy powinien mieć dostęp do tej usługi.

Wolontariuszki i wolontariusze – również już w zaawansowanym wieku – z kolei twierdzą, że uwielbiają poświęcać swój czas, że poczucie, iż mogą coś zmienić, daje im radość, a także że pomagając innym, poznali siebie lepiej.

Statystycznie możemy udowodnić, że AgeWell poprawia samopoczucie oraz wsparcie społeczne, emocjonalne i informacyjne, zmniejsza poczucie odosobnienia i samotności, poprawia samoocenę zdrowia, a także zwiększa poziom aktywności fizycznej.

Inne rezultaty, jakie zaobserwowaliśmy, obejmują spokój członków rodziny naszych klientów oraz uznanie naszej pracy przez placówki opieki zdrowia, które nieustannie kierują klientów bezpośrednio do nas.

Jakiej rady udzieliłaby Pani innym organizacjom, by ich działania i programy przynosiły efekty?

Poznaj odbiorców, zaangażuj uczestników w proces i słuchaj ich sugestii i potrzeb. Ufaj sobie i wiedz, czego możesz dokonać, wykaż odwagę, kreatywność i wytrwałość. Jeśli twój pomysł jest wystarczająco dobry, znajdziesz sposób na jego realizację. Trzeba być również otwartym na współpracę z innymi osobami: finansowanie bądź wsparcie i promocja ze strony organów publicznych czy organów ochrony zdrowia może wydatnie zwiększyć wiarygodność programu, jego zasięg i sukces.

Co jest Pani zdaniem główną przyczyną pogarszania się zdrowia psychicznego w zaawansowanym wieku, oprócz czynników fizjologicznych? Czy jako społeczeństwo możemy poprawić zdrowie psychiczne osób starszych?

Samotność i izolacja zawsze były czynnikami przyczyniającymi się do pogorszenia stanu zdrowia psychicznego w podeszłym wieku. Choć może to być problemem na obszarach wiejskich w Irlandii, to trzeba pamiętać, że jest tak samo rozpowszechnione w dużych miastach. W ostatnich latach skutki pandemii, przymusowa izolacja, odosobnienie spowodowane ochroną zdrowia oraz utrata kontaktów społecznych, dostępu do aktywności i swobody działania wywołały epidemię strachu, lęku, depresji i problemów ze zdrowiem psychicznym. Pewną rolę odegrały również wydarzenia krajowe i światowe, w tym coraz wyższe

koszty życia, wojna i konflikty. Wraz z postępującymi latami często kurczą się nasze kontakty społeczne, pojawiają się choroby, które mogą utrudnić mobilność, niektóre osoby nie są w stanie opuścić domu lub przestają być samodzielne. To wszystko może mieć wpływ na nasz wizerunek siebie, poczucie własnej wartości, nastroje i nadzieję. Bardzo ważne jest, byśmy nie zapominali o starszych osobach tylko dlatego, że ich nie widać. Musimy pamiętać o znaczeniu społeczności, interwencji społecznych oraz wadze kontaktów społecznych i inicjatyw im służących.

Lapinlahden Lähde: uprzedzenia i dyskryminacja nie mają tu wstępu

Szpital w Lapinlahti był pierwszym szpitalem psychiatrycznym w Finlandii i przez 170 lat symbolem opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia psychicznego. W 2013 r. budynek stał pusty i zapomniany. Grupa działaczy na rzecz zdrowia psychicznego zakasała rękawy, by przekształcić popadający w ruinę zabytek w otwarte centrum zdrowia psychicznego, kultury i sztuki. Siru Valleala, przedstawicielka stowarzyszenia Pro Lapinlahti kierującego centrum, powiedziała nam, że Lapinlahden Lähde jest teraz przede wszystkim integracyjnym miejscem, do którego uprzedzenia nie mają prawa wstępu i w którym wszyscy czują się mile widziani.

Co skłoniło panią do rozpoczęcia tego projektu?

W 2013 r. szpital Lapinlahti, wybudowany w 1841 r. pierwszy szpital psychiatryczny Finlandii, stał pusty. Miasto Helsinki nie miało planów co do jego przyszłości. Historyczny obiekt, otoczony pięknym parkiem i będący elementem bogatego dziedzictwa, był zapomniany i popadał w ruinę. Grupa działaczy na rzecz zdrowia psychicznego, zaniepokojonych tą smutną sytuacją, zaczęła mówić swej wizji i marzeniu, by przekształcić szpital Lapinlahti i przynależny do niego park w otwarte centrum zdrowia psychicznego, kultury i sztuki.

Od tego zaczął się proces, który dziś nazywamy Lapinlahden Lähde – „wiosną Lapinlahti”. Punktami wyjścia były: historyczne i architektoniczne znaczenie tego terenu, położonego w sercu zatoki Lapinlahti, oraz 170 lat działalności w zakresie zdrowia psychicznego. Nacisk przesunął się z leczenia chorób na promowanie dobrostanu wszystkich grup społecznych. Lapinlahden Lähde jest obecnie żywym przykładem trwającej nieprzerwanej pracy przeciwko stygmatyzacji i pokazuje zmianę paradygmatu w kierunku promowania pozytywnego podejścia.

W przeszłości Lapinlahti był czołowym szpitalem psychiatrycznym i miejscem ciągłego doskonalenia psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Teraz działacze, którzy wcześniej pracowali w Stowarzyszeniu na rzecz Zdrowia Psychicznego Pro Lapinlahti – założonym w 1988 r., kiedy Lapinlahti jeszcze funkcjonował jako szpital – chcieli utworzyć innowacyjne centrum promujące zdrowie psychiczne, wykorzystujące całą wiedzę dostępną w XXI wieku i będące wyrazem konkretnej zmiany paradygmatu z leczenia chorób psychicznych na promowanie dobrostanu psychicznego.

Jak przyjęto ten projekt? Czy dotarły do pani reakcje osób, którym pomogliście? Może pani podać nam jakieś przykłady?

Na początku wyzwaniem było samo skłonienie ludzi do przejścia przez bramę. Teren był niedostępny dla ogółu społeczeństwa przez 170 lat, kiedy funkcjonował tu szpital psychiatryczny, i pomimo zainteresowania i ciekawości trudno było przekonać ludzi, że mogą przyjść i zobaczyć, co się tu dzieje. Powoli jednak ludzie zaczęli uczestniczyć w działaniach i wydarzeniach i entuzjastycznie pomagali w ich dalszym rozwijaniu poprzez wolontariat i dzielenie się pomysłami. Artyści zaczęli przyjeżdżać do Lapinlahden Lähde ze swoimi wystawami sztuki i wydarzeniami kulturalnymi. Obecnie co roku organizujemy ponad 400 wydarzeń i gościmy 50-60 wystaw. Lapinlahti stał się miejscem otwartym dla wszystkich w Helsinkach, na co dzień promuje dobrostan psychiczny i zmniejsza samotność i wykluczenie społeczne.

„Kiedy zaangażowałam się w tę inicjatywę, poczułam, że wspaniale jest tu być, pomagać tchnąć w to miejsce nowe życie... taki powiew wypędza czarne myśli”. (Cresswell-Smith i in., 2022)

Szpital Lapinlahti jest dziś postrzegany jako bardzo bezpieczne i integracyjne miejsce. Miejsce, w którym można się zawsze czuć mile widzianym, niezależnie od tego, czy ma się dobry dzień, czy nie, i niezależnie od tego, w jakiej sytuacji życiowej ktoś się właśnie znajduje. Przeszłość Lapinlahti jako szpitala psychiatrycznego nie jest tu bez znaczenia. Daje pozwolenie na bycie bezbronnym i zapewnia zupełnie wyjątkowe otwarte nastawienie do problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Opieramy się na silnym poczuciu wspólnoty, w której każdy może bezpiecznie odkrywać swoje mocne strony. Uprzedzenia i dyskryminacja nie mają tu prawa wstępu – tu, w Lapinlahden Lähde, jesteśmy dumni z tego, że przyjmujemy wszystkich.

Działalność Lapinlahti była kształtowana we współpracy z właścicielem obiektu, miastem Helsinki, i było to warunkiem całej operacji. Obecnie podejmowane są daleko idące decyzje polityczne w sprawie przyszłej własności terenu i mamy nadzieję, że dotychczasowe sukcesy zostaną w pełni uwzględnione.

Jak wykorzystacie otrzymane środki finansowe, by dalej nieść pomoc w społeczności? Planujecie już nowe projekty?

Będziemy nadal rozwijać nasze działania, tak aby jeszcze więcej osób mogło w nich uczestniczyć i czerpać z nich korzyści. Niedawno rozpoczęliśmy ekscytujący projekt dla osób powracających do zdrowia po zaburzeniach zdrowia psychicznego – celem jest zwiększenie dostępu do działalności kulturalnej, a nawet praw do niej. Konkretniej chodzi o pomaganie ludziom w znalezieniu własnego sposobu ekspresji kulturowej, w określeniu, co im odpowiada pod względem kultury i sztuki w kontekście dobrostanu psychicznego. Właśnie na ten cel wykorzystamy przyznaną nam hojną nagrodę pieniężną.

Jakiego rodzaju kolektywne działania są pani zdaniem potrzebne, aby zmniejszyć stygmatyzację, która często towarzyszy problemom zdrowia psychicznego? Czy sztuka może odgrywać rolę w poprawianiu sytuacji osób z problemami zdrowia psychicznego?

Musimy oferować aktywności, przy których mogą spotykać się osoby o różnych doświadczeniach i z różnych środowisk. Działania nieorganizowane w oparciu o stan zdrowia lub sytuację życiową tworzą wyjątkowe okazje do spotkań i stworzenia więzi między ludźmi z różnych kręgów. Próby zrozumienia zdrowia psychicznego za pomocą różnych środków, takich jak sztuka, zwiększyły świadomość i zrozumienie. Sztuka w wyjątkowy sposób zbliża ludzi i oferuje nowe sposoby radzenia sobie nawet z bolesnymi kwestiami. Umożliwia wyrażanie siebie i stwarza ludziom możliwości, by byli widziani i słyszani. Doświadczenie bycia wysłuchanym może zmienić życie człowieka i jego postrzeganie samego siebie.

Czasami wystarczy z kimś porozmawiać?

Słowacki projekt *Crazy? So what?*, prowadzony przez organizację Integra, łączy uczniów i osoby, które doświadczyły problemów ze zdrowiem psychicznym. Podczas całego dnia zajęć uczniowie dowiadują się, jak to jest przezwyciężyć kryzys zdrowia psychicznego i jak uzyskać pomoc. Dyrektorka Integry Jana Hurova powiedziała nam, że projekt przyczynia się do przełamania stygmatyzacji osób z problemami zdrowia psychicznego i jest dla młodych ludzi cennym źródłem nadziei.

Hurova powiedziała nam, że projekt przyczynia się do przełamania stygmatyzacji osób z problemami zdrowia psychicznego i jest dla młodych ludzi cennym źródłem nadziei.

Co skłoniło panią do rozpoczęcia projektu?

Nasza organizacja od wielu lat wspiera osoby z problemami zdrowia psychicznego. W wyniku choroby osoby te straciły pracę, dom, przyjaciół, a czasem również rodzinę. Cały ich świat został wyrócony do góry nogami. Prawie 30 lat temu jako pierwsi na Słowacji zaczęliśmy oferować środowiskowe usługi w zakresie zdrowia psychicznego. Celem było zapewnienie, aby osoby opuszczające po leczeniu szpital psychiatryczny mogły otrzymać pomoc i powrócić do normalnego życia, jakie wiodły przed chorobą. Wspieraliśmy powstawanie organizacji pacjentów na Słowacji i przeprowadziliśmy szereg programów mających na celu przerwanie stygmatyzacji osób z chorobami psychicznymi. Opiekujemy się osobami z poważnymi problemami zdrowia psychicznego, zwłaszcza schizofrenią. Wielu z nich udało się zintegrować i odnaleźć sens w życiu.

Ponieważ od samego początku prowadzimy wszystkie nasze działania w nietradycyjny sposób i współpracujemy z naszymi klientami, by jak najlepiej określić ich potrzeby, przyjęliśmy podejście podobne do tego z programu *Crazy? So what!*. Wielu naszych klientów znalazło poczucie celu poprzez spotkania z młodymi ludźmi, podczas których opowiadali o swoich doświadczeniach, o tym, czego im brakowało, gdy byli w ich wieku, i co później wywołało ich problemy ze zdrowiem psychicznym.

Dostrzegamy rosnącą potrzebę podkreślenia znaczenia zdrowia psychicznego. Wiedza o tym, jak poradzić sobie z kryzysem w życiu, jest wielkim atutem.

Zaczęliśmy program *Crazy? So what!* na Słowacji w 2005 r. wraz z partnerami z Niemiec i Czech. Jednak dopiero niedawno udało nam się zapewnić programowi stabilniejsze podstawy i rozszerzyć jego zakres. Zdobyliśmy kwalifikacje jako trenerzy, szkolimy nowe zespoły i odwiedzamy nowe szkoły.

Jak przyjęto państwa projekt? Czy otrzymali państwo informacje zwrotne od osób, które otrzymały pomoc? Czy może pani podać przykłady?

To zawsze wywiera silne wrażenie na młodych ludziach, gdy spotykają się z osobami, które przeszły kryzys zdrowia psychicznego, i gdy mogą je o wszystko zapytać. Pokazuje to, że jeśli sami mają problemy, pomoc jest zawsze dostępna. Fakt, że chodzi o cały dzień zajęć i że komunikacja jest prowadzona jak rozmowa równego z równym, sprawia, że uczestnicy zawsze zostają z pozytywnym wrażeniem.

Osoby z osobistym doświadczeniem problemów zdrowa psychicznego mogą dać młodym ludziom odwagę do tego, by zrobili coś z ich własnymi problemami. W prawie każdej klasie są uczniowie doświadczający problemów. Możliwość dania im nadziei jest bezcenna. Ludzie z osobistym doświadczeniem opowiadają swoją historię, aby sami mogli lepiej się poczuć. To oni decydują o tym, ile ze swojego życia pokazać

uczniom. Dzięki temu czują, że są wartościowi i że inni ich rozumieją.

Dostaliśmy wiele komentarzy, w których uczniowie mówią, że zazwyczaj nie mają szansy spotkać się z osobami mającymi problemy ze zdrowiem psychicznym lub że powinniśmy nauczyć się akceptować takie osoby i nie potępiać ich, dlatego że są inne.

Otrzymaliśmy również informacje zwrotne od osób z osobistym doświadczeniem problemów zdrowia psychicznego, uczestniczących w programie. Jedna z nich powiedziała nam:

„Program daje mi odwagę, by iść przez świat w podniesionym czołem. Nareszcie chce mi się żyć! Rozmowy z uczniami są trudne, ale dają dużo zadowolenia. Uczniowie są bardzo otwarci i właściwie nie obawiają się kontaktów społecznych. Najwspanialsze jest dla mnie to, że pokazują, że o wiele więcej nas łączy niż dzieli, że wizerunek »wariata« jest nieprawdziwy. Cieszę się, że mogę pomóc ludziom wreszcie otwarcie rozmawiać o problemach ze zdrowiem psychicznym, tak aby nikt nie musiał się wstydzić ani ukrywać”.

Młodzi ludzie dają nam siłę do działania. Po każdym takim dniu mówią, jak ważny jest dla nich program *Crazy? So what!* i że powinien być kontynuowany, tak aby każda młoda osoba na Słowacji mogła dowiedzieć się, jak cenne jest jej własne zdrowie psychiczne.

Czy planują już państwo nowe projekty?

Chcielibyśmy, aby wszyscy młodzi ludzie mogli skorzystać z tej formy zajęć, abyśmy mogli dalej rozszerzać program na inne regiony Słowacji. Program realizowano już w Niemczech (gdzie powstał), Słowacji, Czechach i Austrii. W tym roku przeszkoliliśmy również pierwsze zespoły w Ukrainie.

Jak ważne jest pani zdaniem otwarte mówienie o swoich problemach ze zdrowiem psychicznym? Jakie jest przesłanie państwa projektu?

Chcemy rozpowszechnić przekonanie, że problemy ze zdrowiem psychicznym nie są czymś, czego należy się wstydzić. Ale można wstydzić się tego, że nie robi się nic, aby dbać o własne zdrowie. Nie ma zdrowia bez zdrowia psychicznego.

Głównym zamierzeniem programu *Crazy? So what!* jest, by w odpowiednim czasie podkreślać znaczenie zdrowia psychicznego, a jednocześnie szerzyć zrozumienie dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Stwierdziliśmy, że lepiej zapobiegać niż leczyć. I jest to też skuteczniejsze. Oferujemy odwagę i motywację. Jesteśmy optymistami. Pomoc jest zawsze dostępna. Czasami wystarczy z kimś porozmawiać. Walczyć o swoje marzenia nigdy nie jest łatwo, ale warto to robić.

[Niewykorzystany potencjał gier dla poprawy zdrowia psychicznego](#)

Wychodząc z założenia, że nadal istnieje pole do innowacji i nowych podejść do zdrowia psychicznego, fińska fundacja

Lilinkoti opracowała gry „The World of Recovery” (TWoR) - jedną online, a drugą rozgrywaną w obecności graczy. Obie są grami fabularnymi, które wymagają od graczy wcielenia się w określoną postać. Fabuła toczy się w futurystycznym świecie nadziei, a gry mają pomóc graczom w powrocie do zdrowia. Skierowane są do osób powracających do zdrowia psychicznego i zrywających z nadużywaniem szkodliwych substancji, ale także do specjalistów. Przedstawicielki Lilinkoti - Reetta Sedergren i Venla Leimu - mówiły nam, że gry mają ogromny potencjał poprawy zdrowia psychicznego, który jednak pozostaje w znacznej mierze niewykorzystany.

Co skłoniło Państwa do rozpoczęcia tego projektu?

Kilka lat temu w fundacji Lilinkoti stwierdziliśmy, że istnieje wiele możliwości innowacji i nowych podejść w dziedzinie powrotu do zdrowia psychicznego. Upowszechnienie podejścia opartego na powrocie do zdrowia było ogromnym krokiem naprzód w tej dziedzinie, ale w pewnym stopniu brakowało nowoczesnych, innowacyjnych narzędzi do jego wdrożenia. Nasza organizacja od dziesięcioleci współpracuje z osobami powracającymi do zdrowia psychicznego i marzyliśmy o nowoczesnym narzędziu służącym poprawie zdrowia psychicznego - grze cyfrowej, w której można odgrywać jakąś rolę.

Jak przyjęto ten projekt? Czy otrzymali Państwo informacje zwrotne od osób, którym udzielili Państwo pomocy?

Gry te były tworzone wspólnie z osobami powracającymi do zdrowia psychicznego i z profesjonalistami, w związku z czym otrzymywaliśmy informacje zwrotne w trakcie całego procesu projektowania, co wpłynęło na końcowy rezultat.

W przypadku obu gier otrzymaliśmy w przeważającej mierze pozytywne - anonimowe i osobiste - informacje zwrotne. Na przykład ponad 90% respondentów stwierdziło, że gra mobilna polepszyła ich dobrostan i pomogła im w podjęciu aktywności, podczas gdy gra polegająca na odgrywaniu ról pomogła im w zdobywaniu umiejętności społecznych.

Być może najlepszą informacją zwrotną był śmiech i rozmowy na temat uczuć, wyzwień i mocnych stron oraz sposobu, w jaki gry te zbliżyły graczy, niezależnie od ich ról i pochodzenia.

Jakiej rady udzieliliby Państwo innym organizacjom, by ich działania i programy przynosiły efekty?

Obecność w czołówce innowacji przynosi wiele korzyści. To naprawdę inspirujące, robić coś nowego. Nie iść utartym szlakiem. Zdać się na instynkt, z ciekawością wysłuchiwać czyichś opinii. A przede wszystkim angażować osoby, które powracają do zdrowia, oraz ekspertów-praktyków w procesie projektowania. Opracowując gry, trzeba być gotowym na mierzenie się z wieloma uprzedzeniami ze strony profesjonalistów. W dziedzinie zdrowia psychicznego gry powszechnie uznaje się za uzależniające lub szkodliwe. Nie należy się zniechęcać! Trzeba być śmiałym, kreatywnym i nie bać się marzyć.

Jaki jest potencjał gier komputerowych i wideo w zakresie poprawy zdrowia psychicznego? Czy Państwa zdaniem powinny one być w większym stopniu wykorzystywane w leczeniu problemów ze zdrowiem psychicznym?

Potencjał gier komputerowych i gier wideo - a w szczególności gier fabularnych - w zakresie poprawy zdrowia psychicznego jest ogromny. Ponieważ alarmująca liczba osób cierpi na problemy ze zdrowiem psychicznym, potrzebujemy nowych, wszechstronnych sposobów jego poprawy. Szkoda, że potencjał gier nie

został dokładniej zbadany. Nie jest to spowodowane brakiem zainteresowania, lecz brakiem wystarczającego finansowania. Nie ma szybkiego i łatwego sposobu na opracowanie dobrych gier w celu poprawy zdrowia psychicznego. Potrzebujemy większych środków finansowych, więcej wspólnych projektów oraz większej liczby specjalistów w dziedzinie zdrowia psychicznego i branży gier, którzy będą działać w tym kierunku. Potrzebujemy też badań, wielu badań.

Walczy? z pi?tnem zaburze? od?ywniania dzi?ki opowie?ci

Ponad 55 mln ludzi na całym świecie, w tym wiele nastolatków, cierpi na zaburzenia odżywiania, co wpływa na ich zdrowie psychiczne i fizyczne. Napiętnowanie uniemożliwia wielu z nich szukanie pomocy. Projekt Telling Stories for Good prowadzony przez włoską organizację Animenta ma na celu demontaż stereotypów, propagowanie wczesnego rozpoznania i zapewnianie wsparcia. Od 2021 r. organizacja dotarła do ponad 10 tys. uczniów we Włoszech. Rozmawialiśmy z przewodniczącą i założycielką Animenty Aurorą Caporossi.

Co skłoniło Panią do uruchomienia projektu?

Animenta narodziła się z potrzeby udzielenia głosu wszystkim osobom cierpiącym na zaburzenia odżywiania, ale także tym, którzy znajdują się w ich otoczeniu. Stowarzyszenie stawia sobie za cel odpowiedni dostęp do leczenia zaburzeń odżywiania, ponieważ osoby nimi dotknięte mogą wyzdrowieć, jeżeli otrzymają możliwość samodzielnego leczenia.

Jak przyjęto ten projekt? Czy otrzymali Państwo informacje zwrotne od osób, które otrzymały pomoc? Czy może nam Pani podać jakieś przykłady?

Animenta przyjęła mnie przyjaźnie i rozumiałam, że sama cierpię na zaburzenia odżywiania, chociaż nie miałam niedowagi. Taką wiadomość otrzymaliśmy kilka miesięcy temu w naszej społeczności, co pozwoliło nam zrozumieć znaczenie i wpływ naszej pracy. Animenta została przyjęta z ciekawością, ale wzbudziła również nadzieje na zmiany.

Jak wykorzystają Państwo uzyskane fundusze, by nadal pomagać społeczności? Czy planują już Państwo nowe projekty?

Chcielibyśmy coraz więcej inwestować w projekty, które realizujemy w szkołach, aby zwiększyć nasze oddziaływanie. Fundusze zostaną też wykorzystane na zakładanie grup samopomocy dla osób cierpiących na zaburzenia odżywiania. Projekty Animenty obejmują obozy, czyli sześciodniowe pobyty na łonie przyrody, podczas których każdy może ponownie odkryć relację z samym sobą, swoim ciałem i jedzeniem.

Jakiej rady udzieliłaby Pani innym organizacjom, by tego rodzaju działania i programy przynosiły efekty?

Trzeba zacząć od opowieści, aby dowiedzieć się, z jaką społecznością mamy do czynienia. Poprosić o informacje zwrotne i rozdać kwestionariusze, aby zrozumieć, czego te osoby potrzebują. Ale przede wszystkim trzeba się samemu zaangażować, aby opowiedzieć o swojej własnej walce i o tym, co chcemy

zmienić. Jednocześnie ważne jest nawiązywanie kontaktów z innymi, by wspólnie stworzyć wydajny i skuteczny system wsparcia.

Czy Pani zdaniem zaburzenia odżywiania są obecnie właściwie uznawane za poważny problem ze zdrowiem psychicznym? Czy osoby nimi dotknięte otrzymują odpowiednie wsparcie i co należy zrobić, aby to poprawić?

Obecnie więcej mówi się o zaburzeniach odżywiania, więc można powiedzieć, że jest więcej informacji. Są to jednak choroby, które charakteryzują się głębokim napiętnowaniem społecznym i wyobrażenia o nich są bardzo stereotypowe. Niektóre osoby, nawet dziś, uważają, że zaburzenia odżywiania to brak siły woli lub kaprys. W rzeczywistości to złożona choroba psychiatryczna wymagająca odpowiedniego leczenia. Obecnie nie zawsze jest ono dostępne z braku wystarczającej liczby ośrodków leczenia, wiele osób nie ma zatem dostępu do terapii.

Zespół redakcyjny

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)

Laura Lui (ll)

Współautorzy tego wydania

Daniela Marangoni (dm)

Daniela Vincenti (dv)

Ewa Haczyk-Plumley (ehp)

Agata Berdys (ab)

Giorgia Battiato (gb)

Jasmin Kloetzing (jk)

Katerina Serifi (ks)

Katharina Radler (kr)

Laura Lui (ll)

Marco Pezzani (mp)

Margarita Gavanis (mg)

Margarida Reis (mr)

Millie Tsoumani (mt)

Pablo Ribera Paya (prp)

Thomas Kersten (tk)

Koordinacja

Agata Berdys (ab)

Giorgia Battiato (gb)

Adres

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,

99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

03/2024